

WOJEWÓDZKA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W GORZOWIE WLKP.

66-400 Gorzów Wlkp., ul. Mickiewicza 12b
tel. (95) 722-60-57, fax (95) 722-46-52
www.wsse.gorzow.pl
e-mail: wsse@wsse.gorzow.pl
NIP: 599-10-23-564

LUBUSKI PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI INSPEKTOR SANITARNY W GORZOWIE WLKP.

NZ.9022.398.2015.PW

Gorzów Wlkp., 9 października 2015 r.

Zarząd Województwa Lubuskiego
w Zielonej Górze
ul. Podgórna 7
65-057 Zielona Góra

Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. działając na podstawie art. 58 ust. 1 pkt 2, w związku z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.), po rozpatrzeniu wniosku z dnia 8 września 2015 r., w sprawie ponownego zaopiniowania projektu dokumentu pn. „Analiza obecnego i potencjalnego wydobycia złóż kopalin o znaczeniu regionalnym, ponadregionalnym i krajowym na terenie województwa lubuskiego” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko,

opiniuje negatywnie

przedłożony projekt dokumentu pn. „Analiza obecnego i potencjalnego wydobycia złóż kopalin o znaczeniu regionalnym, ponadregionalnym i krajowym na terenie województwa lubuskiego” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko, w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych.

Uzasadnienie:

Dnia 10 września 2015 r. do Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp. wpłynął wniosek z dnia 8 września 2015 r., Zarządu Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze, znak: DN.III.7632.2.21.2015, w sprawie ponownego zaopiniowania projektu dokumentu pn. „Analiza obecnego i potencjalnego wydobycia złóż kopalin o znaczeniu regionalnym, ponadregionalnym i krajowym na terenie województwa lubuskiego” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko.

Do wniosku dołączono ww. dokumenty, które zostały opracowane przez Przedsiębiorstwo Geologiczne we Wrocławiu Proxima S. A., ul. Kwidzyńska 71, 51-415 Wrocław.

Przedmiotem dokumentu jest analiza obecnego i potencjalnego wydobycia złóż kopalin o znaczeniu regionalnym, ponadregionalnym i krajowym na terenie województwa lubuskiego. Obejmuje ona złoża węgla brunatnego, węglowodorów (gaz ziemny, azotowy i ropa naftowa), miedzi, soli, wód leczniczych, solanek i wód termalnych.

Charakterystykę stanu zagospodarowania oraz zasobów kopalin województwa lubuskiego, przedstawiono głównie w oparciu o najnowszy Bilans Zasobów Złóż Kopalin w Polsce (wg stanu na dzień 31.12.2013 r.) oraz Bilans Zasobów Perspektywicznych (wg stanu na dzień 31.12.2009 r.). Przy charakterystyce złóż wykorzystano dokumentację i opracowania archiwalne oraz zasoby systemu infogeoskarp oraz Midas. Wykorzystano również informacje zawarte na mapie geośrodowiskowej Polski w skali 1:50 000 oraz w innych opracowaniach publikowanych i archiwalnych zamieszczonych w spisie literatury.

W analizie dokonano charakterystyki złóż kopalin udokumentowanych i nieudokumentowanych. Według Bilansu zasobów (stan na 31.12.2013) na obszarze województwa lubuskiego znajduje się:

- 20 udokumentowanych złóż węgla brunatnego o łącznych zasobach bilansowych, które stanowią około 25% wszystkich zasobów bilansowych węgla brunatnego udokumentowanych w kraju,
- 34 udokumentowane złoża gazu ziemnego i jedno złożo gazu azotowego, co stanowi około 15% zasobów kraju,
- 22 udokumentowane złoża ropy naftowej, co stanowi blisko 69% zasobów kraju.

Ponadto na terenie województwa znajdują się obszary nieudokumentowane wymagające dalszych prac rozpoznawczo-poszukiwawczych.

Analiza wykazała, że złożami najkorzystniejszymi pod kątem potencjalnego wydobycia są złoża:

- węgla brunatnego: Gubin, Gubin 1, Gubin – Zasieki - Brody, Lubsko, Cybinka, Sądów, Rzepin, Torzym, Babina-Żarki, Mosty oraz Sieniawa 2, rozpatrywanych jako rejony złożowe:
 - Gubin - Gubin 1 - Gubin - Zasieki – Brody – Lubsko,
 - Cybinka – Sądów – Rzepin – Torzym,
 - Babina – Mosty,
 - Sieniawa.

Najwyższe znaczenie z obszarów potencjalnego wydobycia węgla brunatnego ze względu na zaawansowany stopień prac projektowych posiadają rejony złożowe:

- Gubin - Gubin 1 – Gubin – Zasieki - Brody – Lubsko,
- Sieniawa;
- ropy naftowej: Gajewo i Kamień Mały;
- kruszywa naturalnego: Nowogród Bobrzański – Zbiornik.

Z przedłożonej analizy wynika, iż najwyższe znaczenie z obszarów nieudokumentowanych mają rejony występowania rud miedzi na koncesji Nowa Sól (obszar Grochowice I) ze względu na zaawansowany stan prac poszukiwawczo - rozpoznawczych prowadzonych przez firmę Miedzi Copper Corporation. Według zapewnień Inwestora prowadzone prace rozpoznawcze zakładają udokumentowanie złoża miedzi i srebra oraz rozpoczęcie eksploatacji rudy w przeciągu najbliższej dekady.

W dokumencie wskazano, że w rejonie złożowym Cybinka – Sądów – Torzym – Rzepin występuje wysoki stopień konfliktowości z zasobami wodnymi, a średni stopień w rejonie Gubin – Gubin 1 – Gubin – Zasieki Brody – Lubsko. W strefie konfliktowości znajduje się również ujęcie wód podziemnych dla miasta Gubin zlokalizowane w rejonie Komorowa, korzystające z zasobów wód podziemnych GZWP nr 149. Niski stopień konfliktowości z zasobami wodnymi występuje na pozostałych rejonach złożowych węgla brunatnego.

Według autorów projektu dokumentu złożo Rzepin i Torzym zajmuje czwartorzędowy Główny Zbiornik Wód Podziemnych w ośrodku porowym Dolina Kopalna Wielkopolska (GZWP nr 144). Zbiornik ten charakteryzuje się częściową lub całkowitą izolacją od powierzchni utworami słabo przepuszczalnymi. Pod względem ochrony przed zanieczyszczeniami zbiornik należy do obszarów wymagających wysokiej ochrony (OWO). W granicach złoża Rzepin położony jest czwartorzędowy zbiornik wód podziemnych w ośrodku porowym Sandr rz. Pliszka (GZWP nr 148) o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 174,5 tys. m³/d, średniej głębokości ujęć 37 m i całkowitej powierzchni 486,3 km². Zbiornik ten częściowo pokrywa się ze zbiornikiem nr 144. Zbiornik ten nie jest izolowany od powierzchni utworami słabo przepuszczalnymi i ma niską odporność, dlatego wymaga w całości najwyższej ochrony (ONO).

Przez północną część złoża Gubin – Zasieki - Brody przebiega Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) Sandr Krosno-Gubin nr 149, który w całości podlega wysokiej ochronie (OWO). Wysoka ochrona wiąże się brakiem warstwy izolującej poziom wodonośny od powierzchni terenu oraz dobrą wodoprzepuszczalnością. Południową część złoża Gubin – Zasieki - Brody oraz Lubsko obejmuje fragment nieudokumentowanego czwartorzędowego zbiornika Pradolina Zasieki - Nowa Sól (GZWP nr 301).

Obszary Głównych Zbiorników Wód Podziemnych pokrywają się w około 40 % z terenami charakteryzowanymi rejonów złożowych.

Ponadto autorzy projektu dokumentu podają, że bezpośrednio przez złoża lub w ich bliskim sąsiedztwie przepływają wody powierzchniowe. Odkrywkowa eksploatacja często wymaga przełożenia poza kontur projektowanej odkrywki fragmentu cieku przecinającego złoża, które przeważnie zostaje połączone z korytem istniejącym poza odkrywką. Większe rzeki jak Nysa Łużycka czy Odra w przypadku podjęcia eksploatacji wymaga postawienia filara ochronnego. W przypadku podjęcia eksploatacji w wyniku wglębnego odwodnienia górotworu oraz powierzchniowego odwodnienia odkrywki nastąpią przekształcenia hydrogeologiczne, w wyniku których na znacznym obszarze zostanie obniżony poziom zwierciadła wód gruntowych (powstanie leja depresji), którego skutkiem będzie okresowy zanik wód w studniach gospodarskich i ujęciowych oraz zubożenie wód powierzchniowych. Kopalnia rekompensuje to wypłatą odszkodowań lub budową sieci wodociągowej dla danych gospodarstw. W rejonie złożowym Gubin – Gubin1 – Gubin – Zasieki - Brody – Lubsko położone są również jeziora m.in. Jezioro Brodzkie, Jezioro Płytkie, Jezioro Żurawno, Jezioro Suchodół. Jeziora te są płytkie co wiązać się będzie w przypadku podjęcia eksploatacji z ich drenażem.

W projekcie Analizy dokonano szczegółowej charakterystyki złoża Gubin 2 znajdującego się w granicach rejonu złożowego Gubin – Gubin 1 – Gubin – Zasieki – Brody – Lubsko wraz z opisem oddziaływania przedsięwzięcia polegającego na eksploatacji złoża „Gubin 2” na środowisko. Złoża to ma strategiczne znaczenie w Polityce Energetycznej Polski. W rejonie zagłębia węgla brunatnego położonego w okolicach Gubin, Lubsko i Brody planuje się lokalizację elektrowni o mocy do 3000 MW. Inwestor zakłada, że eksploatacja złoża zostanie rozpoczęta po roku 2025, tak aby najpóźniej do roku 2030 możliwa była produkcja energii na bazie wydobytego węgla.

Zgodnie z przedłożoną prognozą oddziaływania na środowisko w wyniku prowadzenia odwodnienia w trakcie odkrywkowej eksploatacji węgla brunatnego w rejonie złożowym „Gubin 2” mogą wystąpić deformacje terenu. Zarówno deformacje ciągłe jak i nieciągłe mogą potencjalnie oddziaływać na zabudowę mieszkaniową znajdującą się w granicach ich oddziaływania. Wykonane badania modelowe przedstawione w „Raporcie o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięcia eksploatacja odkrywkowa złoża węgla brunatnego Gubin,” wykazały brak oddziaływania odwodnienia złoża „Gubin 2” na obszar GZWP 146 Sandr Krosno-Gubin. Maksymalne zbliżenie zasięgu leja depresji w poziomie czwartorzędowym do granic tego zbiornika wody wynosi 2,8 km, natomiast w paleogeńsko-neogeńskich poziomach wodonośnych pod pokładami węgla zbliżenie wynosi 1,9 km. Odwadnianie złoża nie wpłynie również negatywnie na ujęcia wody dla Gubina i ujęcia dla Lubska w Glince Górnej. Natomiast oddziaływanie na ujęcia wiejskie w Sękowicach i Brodach będzie duże, aż do całkowitego zaniku możliwości ujmowania wody. Oddziaływanie odwodnienia na wody powierzchniowe będzie znaczące. Jest to związane z faktem występowania w podłożu cieków, będących w zasięgu leja depresji, utworów bardzo dobrze przepuszczalnych.

Ponadto autorzy prognozy stwierdzili, iż planowana eksploatacja odkrywkowa ze złoża „Gubin 2” może negatywnie wpłynąć na mieszkańców opisywanego rejonu poprzez likwidację miejscowości położonych w granicach projektowanej odkrywki wraz z przesiedleniem zamieszkującej tam ludności, zmianę dotychczasowego trybu życia i otoczenia, uciążliwości związanej z działalnością przedsięwzięcia m.in. zmianą krajobrazu z rolniczego na przemysłowy, hałasem, zapyleniem, zmianą stosunków wodnych itp.

Poza tym według autorów prognozy odkrywkowa eksploatacja węgla brunatnego w rejonie złożowym „Gubin 2” przyczyniać się może do lokalnego pogorszenia jakości powietrza atmosferycznego poprzez emisję pyłów o charakterze niezorganizowanym. Poważnym źródłem zanieczyszczeń gazowych i pyłowych mogłoby być również uruchomienie potencjalnych elektrowni przy wytypowanych w projekcie dokumentu rejonach złożowych węgla brunatnego. Jak podkreślają autorzy prognozy zanieczyszczenie powietrza przez elektrownię będzie eliminowane poprzez budowę instalacji do usuwania związków siarki i azotu zawartych w emitowanych do powietrza spalinach, zgodnie z przyjętymi przez Polskę normami europejskimi.

Jak wskazano w prognozie największe niekorzystne oddziaływania związane będą z budową kopalni odkrywkowych. Prowadzenie eksploatacji złóż metodą odkrywkową będzie wymagało odwodnienia górotworu, co wpłynie na warunki hydrogeologiczne. Zmiany, związane

z intensywnym drenażem w obrębie wyrobiska, będą skutkować powstaniem leja depresyjnego. W związku z tym spółki wydobywcze będą prowadzić działania przeciwdziałające skutkom zaniku wody w studniach gospodarskich. W obrębie maksymalnego, prognozowanego leja depresji planowo projektuje się i wykonuje sieci wodociągowe, do których podłącza się odbiorców indywidualnych, a całość prac finansowana jest przez kopalnie.

Według autorów prognozy działaniami minimalizującymi w przypadku kopalni odkrywkowych mogą być m.in.:

- działania ograniczające pylenie z ciągów technologicznych oraz z dróg transportowych za pomocą m.in. systemu zraszania mgłą wodną dróg technologicznych;
- rozwiązania polegające na prawidłowym prowadzeniu procesów technologicznych, w celu dotrzymania standardów jakości powietrza;
- optymalna eksploatacja złoża oraz utrzymanie w dobrym stanie technicznym urządzeń będących źródłem emisji;
- zastosowanie filtrów ograniczających szkodliwą emisję;
- ograniczenie, zapobieganie powstawaniu odpadów i zapewnienie pełnej skuteczności ich odzysku i recyklingu;
- odpady nieprzydatne gospodarczo będą przekazywane specjalistycznym firmom lub unieszkodliwiane na składowiskach odpadów;
- monitoring odpadów, który będzie zapewniał kontrolę nad poszczególnymi źródłami powstawania odpadów,
- prowadzenie odpowiedniej gospodarki terenami poeksploatacyjnymi poprzez rekultywację oraz zagospodarowanie terenów zrehabilitowanych;
- prowadzenie odpowiedniej profilaktyki górniczej i budowlanej, zabezpieczającej obiekty budowlane przed skutkami osiadania terenu;
- minimalizacja skutków związanych z rozwojem osuwisk i innych ruchów masowych na zboczach wyrobisk i zwałowisk;
- monitoring i weryfikacja prognoz zagrożeń oraz technicznych działań zabezpieczających, wykonywanych wyprzedzająco w rejonach zagrożeń;
- zastosowanie ekranów wodoszczelnych oraz w niektórych przypadkach dodatkowe zasilanie wodą w warstwie wód gruntowych;
- zastosowanie nowoczesnych technologii w systemach odwadniania kopalni;
- zastosowanie systemu rozsączania wód pochodzących z odwodnienia podziemnego i powierzchniowego odkrywki;
- budowa ścian szczelnych minimalizujących zasięg leja depresji.

Zgodnie z prognozą najmniejsze negatywne oddziaływania będą generować kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego, ze względu na otworowy charakter wydobycia.

Procesy związane z eksploatacją złóż ropy naftowej i gazu ziemnego wskazane w projekcie dokumentu prowadzone będą z zachowaniem hermetyzacji. Oznacza to, iż odwierty zabezpieczone będą na całej długości zacementowanymi rurami okładzinowymi. W trakcie bezawaryjnej pracy odwiertu nie istnieje możliwość kontaktu płynów złożowych z wodami powierzchniowymi i wglębnymi. Dlatego w normalnych warunkach pracy urządzeń technologicznych nie będą stanowić one zagrożenia dla wód powierzchniowych i podziemnych.

Jednakże w przypadku awarii instalacji technicznych kopalni, rurociągów i gazociągów przesyłowych może wystąpić szczególne zagrożenie dla obszarów ujmujących wody do zaopatrzenia ludności i jej poważnego zanieczyszczenia.

Ponadto w prognozie wskazano, iż działalność polegająca na poszukiwaniu i rozpoznawaniu złóż rud miedzi i srebra wywiera jedynie nieznaczny wpływ na otoczenie, w szczególności na środowisko naturalne i cechuje się krótkotrwałym okresem oddziaływania. Niemniej wiąże się ona z oddziaływaniem na powierzchnię terenu, w tym na obiekty infrastrukturalne. Podziemna eksploatacja górnicza powoduje powstanie w górotworze pustek, które są zaciskane w wyniku działania grawitacji. Ruch nadległych mas skalnych przyczynia się do zmiany warunków geologicznych i hydrogeologicznych. Mogą mu też towarzyszyć wstrząsy górotworu. Efektem tego procesu są zmiany ukształtowania terenu, a czasami także przekształcenia hydrologiczne. Te mają z kolei bezpośredni wpływ na elementy

zagospodarowania powierzchni, zarówno przyrodnicze (np. zniszczenie szaty roślinnej wskutek osuszenia gleby), jak i techniczne (uszkodzenia obiektów budowlanych spowodowane deformacjami podłoża). Dodatkowo z tą działalnością wiąże się potrzeba składowania znacznych ilości odpadów poflotacyjnych (przeróbczych), co istotnie wpływa na kształtowanie się krajobrazu.

W analizowanej prognozie nie stwierdzono możliwości wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć.

Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp., po przeanalizowaniu przedłożonej dokumentacji, stwierdza co następuje:

W przedłożonej do zaopiniowania Prognozie oddziaływania na środowisko nie ujęto wszystkich zagadnień wyszczególnionych w opinii Lubuskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Gorzowie Wlkp. z dnia 24 czerwca 2014 r., znak: NS-NZ.9022.7.24.2014.NJ, uzgadniającej zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu opracowania pn.: „Analiza obecnego i potencjalnego wydobycia złóż kopalni o znaczeniu regionalnym, ponadregionalnym i krajowym na terenie województwa lubuskiego”, tj. nie uwzględniono wpływu planowanych zamierzeń polegających na poszukiwaniu i rozpoznawaniu złóż rud miedzi oraz ich potencjalnej eksploatacji na życie i zdrowie ludzi oraz nie przedstawiono rozwiązań mających na celu ograniczenie bądź wyeliminowanie potencjalnych niekorzystnych oddziaływań mogących wyniknąć z realizacji planowanych zamierzeń. Nie wzięto również pod uwagę położenia Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (nr 144 Dolina Kopalna Wielkopolska, nr 148 Sandr rzeki Pliszka, nr 302 Pradolina Barycz-Głogów) na wskazanym obszarze prognostycznym zasobów złóż miedzi i srebra na koncesji Nowa Sól, a także w rejonie złożowym węgla brunatnego Cybinka – Sądów – Rzepin – Torzym oraz związanych z lokalizacją tych zbiorników nakazów, zakazów i ograniczeń, wynikających z ustawy Prawo wodne.

Ponadto prognoza oddziaływania na środowisko nie spełnia wszystkich wymogów zawartych w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (jednolity tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 ze zm.), tj.:

- przedstawione w prognozie informacje, dotyczące planowanych inwestycji związanych z odwiertami w celu poszukiwania rud miedzi i węgla brunatnego oraz eksploatacją tych złóż **nie zawierają** szczegółowych informacji dotyczących ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych zlokalizowanych na wskazanych obszarach występowania zasobów złóż; zaproponowane zabezpieczenia **nie są kompleksowe i nie gwarantują wymaganej ochrony**, tym bardziej, że dotyczą terenów występowania wysokiego stopnia konfliktowości z zasobami wodnymi;

- na podstawie przedłożonej dokumentacji nie można jednoznacznie stwierdzić, czy proponowane działania zminimalizują lub wyeliminują negatywny wpływ wydobywania i eksploatacji złóż kopalni na GZWP; szczegółowej analizie poddano jedynie złożo „Gubin 2”, na którym występuje średni stopień konfliktowości z zasobami wodnymi;

- brak opisu planowanej metody oraz skutków poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania węgla brunatnego oraz rud miedzi w stosunku do warunków hydrogeologicznych panujących na danym obszarze – w tym szczególnie na obszarach pokrywania się terenów złóż kopalni z terenami Głównych Zbiorników Wód Podziemnych;

- brak sposobu ochrony ujęć wód przeznaczonych do zaopatrywania ludności oraz rekompensacji ich ewentualnych strat związanych z poszukiwaniem, rozpoznawaniem i wydobywaniem kopalni.

Dodatkowo, Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. informuje, iż w Analizie istnieje zapis: „Wykonane badania modelowe przedstawione w „Raporcie o oddziaływaniu na środowisko dla przedsięwzięcia eksploatacja odkrywkowa złoża węgla brunatnego Gubin” wykazały brak oddziaływania odwodnienia złoża „Gubin 2” na obszar GZWP 146 Sandr Krosno-Gubin”. GZWP nr 146 to zbiornik przecinający wschodnią część województwa lubuskiego, pomiędzy Trzcielem i Lubiawem – Subzbiornik Jezioro Bytyńskie-Wronki-Trzciel, a więc oddziaływanie eksploatacji odkrywkowej złoża węgla brunatnego w tym przypadku jest wykluczone ze względu na lokalizację zbiornika. W Analizie powinny być zawarte informacje dotyczące oddziaływania złoża „Gubin 2” na obszar zbiornika nr 149.

W związku z powyższymi brakami i wątpliwościami Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. w dniu 21 września 2015 r. wystąpił do Państwowego Instytutu Geologicznego o wydanie opinii czy planowane przedsięwzięcie w projekcie dokumentu i Prognozie oddziaływania na środowisko może naruszyć struktury hydrogeologiczne wód podziemnych oraz stanowić zagrożenie dla zasobów wód podziemnych o stopniu ochrony ONO i OWO.

Odpowiedź (pismo z dnia 8 października 2015 r.) Państwowego Instytutu Geologicznego potwierdziła, iż przedmiotowe opracowania w bardzo ograniczonym zakresie odnoszą się do zagrożenia i ochrony wód podziemnych. Szczególnie dotyczy to braku informacji o aktualnym stanie udokumentowania zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych i ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) oraz potencjalnego wpływu potencjalnego wydobycia kopalin na wody podziemne.

Ponadto w odpowiedzi zawarto, że Autorzy opracowania nie wykorzystali aktualnych danych dotyczących stanu udokumentowania GZWP i przyjętego obecnie sposobu podejścia do ochrony zbiorników wód podziemnych. W swojej pracy opierają się na Mapie Głównych Zbiorników Wód Podziemnych z 1990 roku (Kleczkowski A. S.), na której w skali 1:500 000 wyznaczono obszary najwyższej ochrony (ONO) i obszary wysokiej ochrony (OWO), a winni odnieść się do aktualnych Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, które udokumentowane są w skali 1: 50 000 i są zrealizowane zgodnie z zapisami ustaw Prawo Geologiczne i Górnicze oraz Prawo Wodne.

W przedstawionych opracowaniach dotyczących potencjalnego wydobycia kopalin i oddziaływania tej działalności na środowisko autorzy powinni odnieść się do wszystkich istniejących dokumentacji GZWP z obszaru województwa lubuskiego, wykonanych po 1990 roku. Nie odniesiono się do dużo bardziej szczegółowych analiz dotyczących projektowanych obszarów ochronnych i potencjalnych zagrożeń dla zbiorników zawartych w dokumentacjach poszczególnych GZWP. Nie wskazano również na potencjalne konflikty wynikające z planowanego wydobycia kopalin. Analiza oddziaływania na środowisko potencjalnej eksploatacji powinna obejmować zarówno konflikty z projektowanymi obszarami ochronnymi GZWP jak i zagrożenia dla zasobów wód podziemnych w tych strukturach, związane z koniecznymi odwodnieniami złóż i potencjalną zmianą warunków hydrogeologicznych, co może powodować zubożenie zasobów oraz degradację jakościową wód tych zbiorników.

Podkreślono również, iż Autorzy nie odnieśli się w żaden sposób do udokumentowanych na terenie województwa lubuskiego GZWP nr 125, 127, 136, 138, 149, 150, 302, 303, 304, 306 i 315. Wszystkie zbiorniki udokumentowane są w skali znacznie dokładniejszej niż na mapie GZWP z 1990 roku. – w skali 1:50 000, a dokumentacje spełniają wymogi formalne i są zatwierdzone przez Ministra Środowiska. Część z tych zbiorników ma wyznaczone projektowane obszary ochronne (GZWP nr 125, 150, 303, 304, 306, 315), które częściowo mogą kolidować z planowaną eksploatacją kopalin.

Państwowy Instytut Geologiczny wskazał, iż projektowane obszary ochronne GZWP, przedstawione w dokumentacjach poszczególnych zbiorników, obejmują tereny, dla których przewiduje się określone zakazy, nakazy i ograniczenia w zagospodarowaniu powierzchni terenu. Nie są w chwili obecnej ustanowione formalnie rozporządzeniami dyrektorów RZGW, ale w planach działalności wydobywczej na tym terenie powinny być uwzględnione jako tereny potencjalnych konfliktów pomiędzy wymogami ochrony wód podziemnych, zagospodarowania przestrzennego oraz działalnością wydobywczą. Ponadto wskazano, że w opracowaniach brak jest również informacji, czy proponowane dla obszarów ochronnych zapisy dotyczą eksploatacji kopalin i w jaki sposób mogą mieć znaczenie lub ograniczać planowaną działalność wydobywczą.

Podsumowując podkreślono, że dla części województwa lubuskiego opracowane są dokumentacje zasobów dyspozycyjnych wód podziemnych. W opiniowanych opracowaniach na temat udokumentowanych i perspektywicznych zasobów wód podziemnych brak jest informacji. Trudno zatem ocenić, czy planowana działalność wydobywcza, zwłaszcza w zakresie eksploatacji węgla brunatnego i miedzi, może skutkować zubożeniem zasobów wód

podziemnych i jakie mogą być tego skutki dla środowiska, gospodarki i zaopatrzenia ludności w wodę. Ten element powinien być uzupełniony.

Biorąc powyższe pod uwagę, a także wysoki priorytet ochrony Głównych Zbiorników Wód Podziemnych mających strategiczne znaczenie w gospodarce wodnej kraju oraz to, iż przedstawione opracowania w sposób bardzo zdawkowy odnoszą się do problematyki potencjalnego oddziaływania wydobycia kopalin na wody podziemne, nie wykorzystano wielu dostępnych dokumentacji i opracowań, nie wykonano także oceny skutków, jakie dla cennych zasobów wód podziemnych może nieść planowana eksploatacja kopalin i jakie mogą być jej konsekwencje dla GZWP, Lubuski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Gorzowie Wlkp. **opiniuje negatywnie** przedłożony projekt dokumentu pn. „Analiza obecnego i potencjalnego wydobycia złóż kopalin o znaczeniu regionalnym, ponadregionalnym i krajowym na terenie województwa lubuskiego” wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko, w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych.

NZ a/a

LUBUSKI PAŃSTWOWY WOJEWÓDZKI
INSPEKTOR SANITARNY
w Gorzowie Wlkp.
lek. med. Dorota Konaszczuk
specjalista epidemiolog

Do wiadomości:

Główny Inspektor Sanitarny – ul. Targowa 65, 03-729 Warszawa.